

Euroopan
komissio

Sosiaaliturvaoikeudet

Liettuassa

Tämän oppaan tiedot on koottu ja päivitetty tiiviissä yhteistyössä sosiaaliturvan keskinäisen tietojärjestelmän (MISSOC) kansallisten yhteyshenkilöiden kanssa.

Lisätietoja MISSOC-verkostosta on sivulla

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=815>

Tässä oppaassa kuvaillaan yleisesti kunkin maan sosiaaliturvajärjestelmää. Lisätietoja saa muista MISSOCin julkaisuista, jotka kaikki löytyvät edellä mainitusta linkistä. Voit myös ottaa yhteyttä tämän oppaan liitteessä I lueteltuihin toimivaltaisiin viranomaisiin ja laitoksiin.

Euroopan komission ja kenenkään sen puolesta toimivan henkilön ei voida katsoa olevan vastuussa tämän julkaisun sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

SISÄLLYSLUETTELO

I luku: Johdanto, järjestäminen ja rahoitus.....	4
Johdanto	4
Sosiaaliturvan järjestäminen	4
Rahoitus	5
II luku: Terveystenhoito.....	6
Terveystenhoidon saamisen edellytykset	6
Mitä järjestelmä kattaa?	6
Hoidon saaminen	7
III luku: Sairausetuudet	8
Sairausetuuksien saamisen edellytykset	8
Mitä järjestelmä kattaa?	8
Sairauspäivärahan saaminen.....	9
IV luku: Äitiys- ja isyysetuudet.....	10
Äitiys- ja isyysetuuksien saamisen edellytykset	10
Mitä järjestelmä kattaa?	10
Äitiys- ja isyysetuuksien saaminen.....	11
Luku V: Työkyvyttömyysetuudet	12
Työkyvyttömyysetuuksien saamisen edellytykset.....	12
Mitä järjestelmä kattaa?	13
Työkyvyttömyysetuuksien saaminen	14
Luku VI: Vanhuuseläkkeet ja -etuudet	15
Vanhuusetuuksien saamisen edellytykset.....	15
Mitä järjestelmä kattaa?	15
Vanhuusetuuksien saaminen	16
VII luku: Perhe-eläke-etuudet	17
Oikeus perhe-eläke-etuuksiin	17
Mitä järjestelmä kattaa?	18
Perhe-eläke-etuuksien saaminen	18
VIII luku: Työtapaturma- ja ammattitautietuudet	19
Työtapaturma- ja ammattitautietuuksien saamisen edellytykset	19
Mitä järjestelmä kattaa?	20
Työtapaturma- ja ammattitautietuuksien saaminen.....	21
IX luku: Perhe-etuudet.....	22
Perhe-etuuksien saamisen edellytykset.....	22
Mitä järjestelmä kattaa?	22
Perhe-etuuksien saaminen	23
X luku: Työttömyys	24
Työttömyysetuuksien saamisen edellytykset	24
Mitä järjestelmä kattaa?	25
Työttömyysetuuksien saaminen	26
XI luku: Vähimmäistoimeentulo.....	27
Vähimmäistoimeentuloetuuksien saamisen edellytykset.....	27
Mitä järjestelmä kattaa?	28
Vähimmäistoimeentuloetuuksien saaminen	29
XII luku: Pitkäaikaishoito.....	30
Pitkäaikaishoidon saamisen edellytykset	30
Mitä järjestelmä kattaa?	30
Pitkäaikaishoidon saaminen.....	31
Liite: Sosiaaliturvalaitosten yhteystiedot ja hyödyllisiä Internet-osoitteita	32

I luku: Johdanto, järjestäminen ja rahoitus

Johdanto

Liettuan sosiaaliturvajärjestelmä tarjoaa erilaisia etuuksia eri riskien varalta. Nämä riskit ja etuudet voidaan jakaa seuraaviin osa-alueisiin:

- terveydenhoitopalvelut sekä sairaus- ja äitiys- (isyys-) etuudet
- työtapaturmat ja ammattitaudit
- kuolemantapauksen johdosta myönnettävät avustukset
- työkyvyttömyyseläke
- vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke ja perhe-eläke
- työttömyys
- perhe-etuudet.

Kuuluakseen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin henkilön on oltava palkansaaja tai itsenäinen ammatinharjoittaja ja maksettava vakuutusmaksuja. Valtion sosiaalivakuutuskassa ja sen paikallistoimistot kirjaavat nämä henkilöt sosiaalivakuutusrekisteriin. Liettuan sosiaali- ja työministeriön alaisen sosiaaliturvajärjestelmän kaikki osa-alueet ovat pakollisia palkansaajille, kun taas itsenäisille ammatinharjoittajille pakollisia ovat vain tietyt osa-alueet (eläkkeet, terveydenhoitopalvelut, äitiys/isyys). Itsenäiset ammatinharjoittajat voivat liittyä vapaaehtoisesti muihin osa-alueisiin.

Itsenäiset ammatinharjoittajat eivät kuulu automaattisesti sairausvakuutuksen piiriin, mutta he voivat ottaa vapaaehtoisen sairausvakuutuksen. He eivät kuulu myöskään automaattisesti työtapaturma-, ammattitauti- ja työttömyysvakuutuksen piiriin, mutta he saavat automaattisesti perus ja lisäeläkevakuutuksen, lukuun ottamatta yksityisten yritysten omistajia, joita koskee vain peruseläkevakuutus. Sairausvakuutus on pakollinen kaikille Liettuassa asuville (lähinnä terveydenhoitoetuuksien osalta, ei sairauden perusteella maksettavien rahaetuuksien osalta). Eläkevakuutus- ja sairausvakuutusjärjestelmät ovat erilaiset palkansaajille ja itsenäisille ammatinharjoittajille (etuusjärjestelmä on samanlainen kaikille, mutta vakuutusmaksut vaihtelevat).

Sosiaaliturvan järjestäminen

Liettuan sosiaaliturvajärjestelmää hallinnoivat seuraavat keskeiset laitokset:

- Sosiaali- ja työministeriön (*socialinės apsaugos ir darbo ministerija*) tavoitteena on parantaa Liettuassa asuvien sosiaaliturvaa kehittämällä ja toteuttamalla Euroopan unionin sääntöjen mukainen tehokas sosiaaliapu-, sosiaalivakuutus- ja työllisyysjärjestelmä. Ministeriö valmistelee politiikkaa ja lainsäädäntöä sosiaaliturvan kaikilla osa-alueilla (terveydenhoitopalveluja lukuun ottamatta).
- Valtion sosiaali- ja työministeriön alainen sosiaalivakuutuskassa (*Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba, SoDra*) ja sen paikallistoimistot vastaavat vakuutusjärjestelmistä, toisin sanoen eläke-, sairaus- ja äitiysvakuutusjärjestelmästä (rahaetuuksista) sekä työtapaturma- ja ammattitautivakuutusjärjestelmistä. Valtion sosiaali- ja työministeriön alainen

sosiaalivakuutuskassa vastaa myös kaikkiin järjestelmiin maksettavien vakuutusmaksujen keräämisestä ja näiden maksujen siirtämisestä valtion sairausvakuutuskassaan (*Valstybinė ligonių kasa*), Liettuan työnvälitykseen (*Lietuvos darbo birža*) ja yksityisiin eläkekassoihin.

- Liettuan työnvälityksen (*Lietuvos darbo birža*) ja sen paikallistoimistojen tehtävänä on toteuttaa työttömyyttä torjuvia aktiivisia ja passiivisia toimenpiteitä.
- Kunnalliset sosiaalitoimistot vastaavat useimmista maksuihin perustumattomista etuuksista (perhe-etuuksista) ja sosiaalipalveluista.
- Liettuan sosiaali- ja työministeriön alainen terveysministeriö (*Sveikatos apsaugos ministerija*) ja sen alaisuuteen kuuluva valtion sairausvakuutuskassa (*Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos*) hallinnoivat terveydenhuoltojärjestelmää. Terveysministeriö hoitaa valtionhallinnon tehtäviä terveydenhoidon alalla ja toteuttaa kansallista terveydenhoitopolitiikkaa. Valtion terveysministeriön alainen sairauskassa toteuttaa pakollisen sairausvakuutuskassan talousarviota, maksaa alueellisten sairausvakuutuskassojen (*teritorinės ligonių kasos*) kautta sairausvakuutuslaitoksille korvauksia vakuutetuille annetuista palveluista (sairauden ja äitiyden perusteella tarjottavista luontoisetuuksista) ja valvoo terveydenhoitopalvelujen laatua.

Rahoitus

Liettuan sosiaaliturvajärjestelmä rahoitetaan pääasiassa vakuutettujen ja työnantajien maksamin vakuutusmaksuin ja verovaroin. Työnantajan maksama perusvakuutusmaksu, joka kattaa kaikki riskit (lukuun ottamatta työtapaturmia ja ammattitauteja), on 30,8 % henkilön yhteenlasketuista bruttotuloista. Palkansaajan maksama osuus on 9,0 %. Siten kokonaismaksu kaikista riskeistä (lukuun ottamatta työtapaturmia ja ammattitauteja) on 39,8 %. Valtio osallistuu rahoitukseen osittain maksamalla maksut tiettyjen henkilöryhmien, kuten lasten, puolesta.

Liettuan lainsäädännön mukaan työtapaturmien ja ammattitautien varalta maksettavat sosiaaliturvamaksut vaihtelevat yrityksen riskialttiuden mukaan; nämä maksut maksaa yksin työnantaja. Maksun määrä, joka vaihtelee 0,18 ja 1,8 prosentin välillä, lasketaan bruttoansioiden perusteella.

Hautausavustukset ja perhe-etuudet ovat maksuihin perustumattomia etuuksia. Niitä maksetaan yleisestä järjestelmästä, joka kattaa kaikki Liettuassa asuvat henkilöt.

II luku: Terveystenhoito

Terveystenhoidon saamisen edellytykset

Kaikki Liettuassa asuvat henkilöt saavat kiireellisiä sairaanhoitopalveluja. Vakuutetuilla on oikeus myös muihin terveystenhoitopalveluihin, ja vakuutus maksaa suurimman osan hoitokuluista. Henkilöiden, jotka eivät maksa pakollisia vakuutusmaksuja ja joilla ei ole valtion vakuutusta, on maksettava itse nämä hoitokulut. Pakollisen vakuutuksen lisäksi on mahdollista ottaa vapaaehtoinen sairausvakuutus.

Mitä järjestelmä kattaa?

Pakollinen sairausvakuutus maksaa seuraavat etuudet:

- parantava sairaanhoito
- lääketieteellinen kuntoutus
- sairaanhoitajan antama hoito
- yksilöllisiin terveystenhoitopalveluihin liittyvät sosiaalipalvelut
- yksilölliset terveystarkastukset.

Lääkärinhoito on pääsääntöisesti maksutonta. Vakuutetun on maksettava jotkin terveystenhoitopalvelut kokonaan itse vahvistetun hinnaston mukaisesti. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi raskauden keskeytys (paitsi jos raskaus keskeytetään lääketieteellisistä syistä), manuaaliterapia ja esteettinen kirurgia.

Alle 18-vuotiaille hammashoito on maksutonta. Vakuutus korvaa vammaisten ja eläkeläisten hammasproteesikulut.

Avohoidossa annettavat, virallisessa lääkeluettelossa olevat lääkevalmisteet korvataan täysimääräisesti seuraaville:

- alle 18-vuotiaille
- henkilöille, jotka on todettu työkyvyttömiksi, tai henkilöille, jotka ovat saavuttaneet eläkeiän ja joilla on todettu olevan merkittäviä erityistarpeita.

Lääkevalmisteista korvataan 100 %, 90 %, 80 % tai 50 % erityisessä luettelossa mainittuja sairauksia sairastaville henkilöille. Eläkeläisille, toiseen työkyvyttömyysluokkaan kuuluville henkilöille, henkilöille, joiden työkyky on alentunut 60–70 %, ja henkilöille, joilla on oikeus sosiaalivakuutuseläkkeisiin (*Šalpos pensija*), lääkevalmisteista korvataan 50 %. Vakuutetulle henkilölle sairaalahoidossa annettavien lääkevalmisteiden hinta sisältyy sairaalahoidon viitehintaan.

Valtion sairausvakuutuskassan (*Valstybinė ligonių kasa*) ostamat proteesit, silmänsisäiset linssit ja kuulolaitteet ovat vakuutetuille maksuttomia. Jos vakuutettu haluaa kuitenkin jonkin toisen kuin hänelle tarjotun mallin, hänen on maksettava se kokonaan itse. Valtion sairausvakuutuskassa korvaa osittain sisäkorvaistutteista, kuulokojeista ja endoproteeseista potilaalle aiheutuvat kustannukset; potilaan on maksettava valtion sairausvakuutuskassan vastaavasta tuotteesta maksaman hinnan ja markkinahinnan välinen erotus.

Potilaat maksavat kokonaan itse oleskelunsa parantolassa virallisten perushintojen mukaisesti. Jos parantolahoitoa saava henkilö on alle seitsenvuotias lapsi tai alle 18-vuotias vammainen, hoitokuluista korvataan 90 %.

Vakuutus korvaa kokonaan kuntoutuksen, jota annetaan alle 18-vuotiaalle lapselle, vammaiselle, jonka työkyvyttömyysaste on 60–100 %, ja henkilölle, joka toipuu vakavasta sairaudesta (joka mainitaan virallisessa luettelossa) ja jolla on lääkärin lähete.

Hoidon saaminen

Jokainen vakuutettu voi valita kaikilla hoitotasoilla vapaasti lääkärin ja terveydenhuoltolaitoksen. Hänen on kuitenkin valittava yleislääkäreiden luetteloon kuuluva yleislääkäri. Vain yleislääkäreiden luetteloon kuuluvat yleislääkärit voivat antaa vakuutetulle lähetteen erikoislääkärille. Erikoislääkärikäynti on maksuton, kun potilaalla on yleislääkärin lähete; ainoastaan iho- ja sukupuolitautilien erikoislääkäri voi ottaa potilaita vastaan ilman lähetettä.

Heillä ja erikoislääkäreillä on myös oikeus lähettää potilas sairaalahoitoon. Tätä menettelyä ei noudateta kiireellisissä tilanteissa. Vakuutus maksaa osittain aikuisten hammashoidon (aikuisten on maksettava omavastuuosuus).

III luku: Sairausetuudet

Sairausetuuksien saamisen edellytykset

Sairausvakuutus on pakollinen kaikille palkansaajille ja heihin rinnastettaville henkilöille.

Sairauspäivärahan myöntäminen edellyttää, että henkilöllä on ollut vakuutus vähintään kolme kuukautta viimeisten 12 kuukauden aikana tai vähintään kuusi kuukautta viimeisten 24 kuukauden aikana. Sairauspäivärahaa maksetaan vakuutetulle, joka

- sairastuu
- jää kotiin hoitamaan sairasta perheenjäsentä
- tarvitsee proteettista tai ortopedista sairaalahoitoa
- ei saa työskennellä, koska hänet on määrätty karanteeniin, tai jää kotiin hoitamaan lasta, jota ei saa viedä päiväkotiin samasta syystä
- huolehtii lapsesta toisen vanhemman ollessa äitiys-/isyyslomalla, mutta kyvytön huolehtimaan lapsesta sairauden vuoksi.

Sairauspäivärahaa ei makseta henkilölle,

- joka loukkaantuu syyllistyessään rikokseen
- joka on vahingoittanut itse terveyttään
- jonka sairaus johtuu alkoholismista tai huumeriippuvuudesta (paitsi jos hän on hakeutunut vapaaehtoisesti sairaalahoitoon saadakseen huumevieroitushoitoa).

Mitä järjestelmä kattaa?

Etuuksien määrä

Vakuutettu voi saada sairauspäivärahaa ensimmäisestä sairauspäivästä lähtien. Työnantaja maksaa palkansaajalle kahdelta ensimmäiseltä päivältä vähintään 80 % (ja enintään 100 %) korvaavaa palkkaa (*kompensuojamasis uždarbis*). Kahden ensimmäisen päivän jälkeen valtion sosiaali- ja työministeriön alaisen sosiaalivakuutuskassan aluetoimisto maksaa 40 % keskimääräisestä korvaavasta kuukausipalkasta; seitsemännen päivän jälkeen osuus nousee 80 prosenttiin. Kuukausikorvaus käsittää henkilön työkyvyttömyyttä edeltävien kolmen peräkkäisen kuukauden tuloihin perustuvan keskipalkan. Sen enimmäismäärä on enintään 3,2 kertaa kuluneen vuoden kansallinen keskimääräinen vakuutettu tulo (vaikka vakuutusmaksut olisikin maksettu koko palkasta). Etuuksien vähimmäismäärä on vähintään 25 % kuluvan vuoden vakuutetusta tulosta (*einamųjų metų draudžiamosios pajamos*).

Etuuksien kesto

Sairastodistuksen voimassaoloa voidaan jatkaa tietty aika vähintään neljä kuukautta eli 122 päivää, mikäli työkyvyttömyys jatkuu. Joissakin tapauksissa kautta voidaan jatkaa 244 kalenteripäivää, jos työkyvyttömyys on ajoittaista, kuten silloin, jos henkilö on sairastanut tuberkuloosia 12 viime kuukauden aikana. Ellei henkilö ole tervehtynyt

tämän ajan kuluttua, hänen on otettava yhteys työkyvyn ja työkyvyttömyyden arvioinnista vastaavaan toimistoon (*Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba*), joka määrittelee hänen työkyvyttömyysasteensa.

Palkansaaja, joka todetaan työkyvyttömäksi ja joka saa valtion sosiaalivakuutuksesta maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä (*Neteko darbingumo pensija*), voi saada sairauspäivärahaa enintään 90 päivää vuodessa. Tämä rajoitus ei koske työtapaturmia eikä ammattitauteja.

Kun henkilö hakeutuu vapaaehtoisesti sairaalahoitoon saadakseen vieroitushoitoa alkoholi- tai huumeriippuvuuteensa, hän voi saada sairauspäivärahaa enintään 14 päivältä.

Henkilöille, jotka hoitavat sairasta perheenjäsentään, maksetaan sairauspäivärahaa seuraavasti:

- aikuiset: kerralla enintään seitsemän päivää yhtä sairautta kohden;
- alle 14 vuoden ikäiset lapset: 14 päivää kerralla yhtä sairautta kohden;
- alle 7 vuoden ikäiset sairaalahoidossa olevat lapset: hoidon koko keston ajan, enintään kuitenkin 120 päivää vuodessa;
- kun hoidettava henkilö on alle 18-vuotias lapsi, jolla on veren syöpäsairaus, jolle on tehty monimutkainen leikkaus, joka on vammautunut tai joka on saanut palovammoja: hoidon koko keston ajan, enintään kuitenkin 120 päivää vuodessa;
- kun vanhempi huolehtii lapsesta silloin, kun toinen vanhempi on äitiys-/isyyslomalla mutta ei pysty huolehtimaan lapsesta sairauden vuoksi: 14 päivää.

Sairauspäivärahan saaminen

Vakuuttajat (työnantajat, julkiset yritykset, kunnat, toimielimet tai organisaatiot) tai valtion sosiaali- ja työministeriön alaisen sosiaalivakuutuskassan alueyksiköt maksavat sairauspäivärahan. Sairauspäivärahan maksaminen edellyttää, että henkilö esittää sairaustodistuksen ja muut tarvittavat asiakirjat.

IV luku: Äitiys- ja isyysetuudet

Äitiys- ja isyysetuuksien saamisen edellytykset

Äitiyden ja isyyden johdosta maksettavia rahaetuuksia maksetaan kaikille vakuutetuille henkilöille, jotka ovat maksaneet vakuutusmaksuja vähintään 12 kuukauden ajan edeltävien 24 kuukauden aikana. Vakuutuskauden vähimmäiskesto koskevaa edellytystä ei sovelleta alle 26-vuotiaisiin henkilöihin eikä henkilöihin, jotka ovat ryhtyneet maksamaan vakuutusmaksuja alle 3 kuukautta valmistumisensa jälkeen.

Ensimmäisen korvausjakson aikana etuuksia maksetaan sekä äidille (*äitiysetuus, Motinystės pašalpa*) ja isälle (*isyysetuus, Tėvystės pašalpa*). Tämän jälkeen etuuksia maksetaan joko äidille tai isälle sen mukaan, kumpi jää kotiin huolehtimaan lapsesta (*äitiys-/isyysetuus, Motinystės/tėvystės pašalpa*).

Äitiyden johdosta myönnettäviä luontoisetuuksia on käsitelty pakollisen äitiysvakuutusjärjestelmän yhteydessä.

Mitä järjestelmä kattaa?

Rahaetuudet

Äitiysetuutta maksetaan äitiysloman ajan. Äitiysloma alkaa 70 kalenteripäivää ennen synnytystä ja päättyy 56 päivää synnytyksen jälkeen. Mikäli synnytykseen liittyy komplikaatioita tai kyseessä on monisyntyisyys, etuuksia voidaan maksaa 70 päivän ajan synnytyksen jälkeen. Etuus vastaa täyttä korvaavaa palkkaa (*Kompensuojamasis uždarbis*) ja sen määrä on vähintään 25 % kuluvan vuoden vakuutetusta tulosta.

Isyysetuutta maksetaan isälle synnytystä seuraavan ensimmäisen kuukauden loppuun asti täytenä isän palkan korvaavana palkkana.

Äitiys-/isyysetuutta maksetaan vanhemmalle, joka jää kotiin huolehtimaan lapsesta. Etuuden määrä riippuu vanhemman valitseman maksukauden pituudesta: jos vakuutettu valitsee etuuden maksamisen, kunnes lapsi täyttää yhden vuoden, etuuden määrä on 100 % korvattavasta palkasta. Jos vakuutettu valitsee etuuden maksamisen, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta, etuuden määrä on 70 % ja 40 % vakuutetun korvattavasta palkasta lapsen 1. ja 2. syntymäpäivään saakka. Mikäli lapsia syntyy useampia, etuuden määrä on 100 % korvattavasta palkasta. Sen määrä on vähintään kolmasosa kuluvan vuoden vakuutetusta tulosta. Korvaavan palkan enimmäismäärä on 3,2 kertaa kuluvan vuoden kansallinen keskimääräinen vakuutettu tulo (vaikka vakuutusmaksut olisikin maksettu koko bruttopalkasta).

Raskausavustusta (*Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai*) maksetaan naisille, jotka eivät voi saada äitiysrahaa 70 päivän ajan ennen synnytystä; avustuksen määrä on kaksi kertaa perustoimeentulon (*Bazinė socialinė išmoka*) määrä, toisin sanoen 260 litia (75 euroa).

Luontoisetuudet

Äitiyden perusteella myönnettäviä luontoisetuuksia ovat lääkärinhoito, sairaalassa tai synnytyslaitoksella annettava hoito, lastenlääkärin tai perhelääkärin antama hoito, lääkkeet, lääketieteelliset välineet jne.

Äitiys- ja isyysetuuksien saaminen

Valtion sosiaali- ja työministeriön sosiaalivakuutuskassan alueyksiköt vastaavat äitiys- ja isyysetuuksien sekä äitiys-/isyysetuuden maksamisesta. Näiden etuuksien maksaminen edellyttää, että asianomainen esittää tarvittavat asiakirjat. Asiakirjat voi toimittaa myös Internetin välityksellä.

Luku V: Työkyvyttömyysetuudet

Työkyvyttömyysetuuksien saamisen edellytykset

Työkyvyttömyysvakuutusjärjestelmä on pakollinen palkansaajille ja itsenäisille ammatinharjoittajille, mikäli he ilmoittavat ansiosta työansioina. Se rahoitetaan vakuutusmaksuin, se kattaa työssäkäyvän väestön (palkansaajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat), ja siitä maksetaan eläkkeitä, jotka muodostuvat kiinteämääräisestä perusosasta ja ansiosidonnaisesta lisäosasta.

Etuuksiin oikeutetut henkilöt

Jokainen vammaisen tai työkyvytön henkilö, jonka työkyvyttömyysaste on yli 45 %, saa työkyvyttömyyseläkettä (*Neteko darbingumo pensija*) tai valtion sosiaaliapuleäkettä (*Salpos pensija*).

Alle 18-vuotiaiden invaliditeettiaste määritellään kolmen asteen mukaan (ei koske niitä, jotka kuuluvat/kuuluivat valtion sosiaalivakuutuksen piiriin): vakava, kohtuullisen vakava tai lievä.

Aikuisten sekä valtion sosiaalivakuutuksen piiriin kuuluvien (tai kuuluneiden) alle 18-vuotiaiden työkyvyttömyysaste määritellään lääketieteellisten, toiminnallisten, ammatillisten ja muiden kriteerien perusteella kyseisen henkilön työkyvyn ja hänen työllistymismahdollisuuksiensa arvioimiseksi. Työkyvyn alenema ilmoitetaan prosenttiosuutena suhteessa 100 prosentin tasoon:

- Henkilön katsotaan menettäneen työkykynsä täysin, kun hänen työkykynsä on alentunut 75–100 %.
- Työkyvyn alenema on osittainen, kun työkyky on alentunut 45–55 %.
- Työkyvyn alenema on osittainen, kun työkyky on alentunut 45–55 %.

Eläkeiän saavuttaneiden henkilöiden erityistarpeiden määrittämistä varten on olemassa laskenta-asteikko.

Etuuksia myönnetään hakupäivästä eläkeikään asti.

Korvausten myöntämisedellytykset

Osittaista eläkettä (*daliné pensija*) haettaessa vaadittava vähimmäisvakuutusaika riippuu siitä, minkä ikäinen henkilö oli menettäessään työkykynsä:

- vakuutetun ollessa alle 22-vuotias vähimmäisvakuutusaika on 2 kuukautta;
- vakuutetun ollessa alle 23-vuotias vähimmäisvakuutusaika on neljä kuukautta
- vakuutetun ollessa alle 24-vuotias vähimmäisvakuutusaika on kuusi kuukautta.

Vaadittava vähimmäisvakuutusaika pitenee kaksi kuukautta kutakin henkilölle kertyvää ikävuotta kohden aina siihen saakka, kunnes hän täyttää 38 vuotta (jolloin vaadittava vähimmäisvakuutusaika on kolme vuotta), ja tämän jälkeen kuusi kuukautta kutakin ikävuotta kohden 62 vuoden ikään asti (jolloin vaadittava vähimmäisvakuutusaika on 15 vuotta).

Myös täyttä eläkettä (*visa pensija*) haettaessa aika, joka vakuutetun on täytynyt kuulua vakuutuksen piiriin täyden eläkkeen saamiseksi, riippuu hänen iästään seuraavasti:

- vakuutetun ollessa alle 24-vuotias vähimmäisvakuutusajaksi on yksi vuosi
- vakuutetun ollessa 24–38-vuotias vähimmäisvakuutusajaksi pitenee neljä vuotta kutakin hänelle kertyvää ikävuotta kohden.
- vakuutetun ollessa yli 38-vuotias vaadittu vähimmäisvakuutusajaksi pitenee vuoden kutakin hänelle kertyvää ikävuotta kohden mutta ei voi ylittää vanhuuseläkevakuutukselle (*senatvės pensija*) asetettua vähimmäisvakuutusajaa.

Huomioon otetaan seuraavat kaudet, joiden aikana henkilö ei maksa vakuutusmaksuja: kaudet, jolloin hänelle maksetaan etuuksia sairauden, äitiyden, ammatillisen uudelleen koulutuksen, työkyvyn menettämisen tai työttömyyden perusteella. Lisäksi valtio vakuuttaa tietyt henkilöryhmät. Nämä kaudet otetaan huomioon laskettaessa seuraavien henkilöiden eläkeoikeuksia:

- henkilöt, jotka hoitavat alle kolmevuotiasta lasta
- henkilöt, jotka huolehtivat täysin invalidisoituneesta henkilöstä
- henkilöt, jotka suorittavat asepalvelustaan
- ulkomailla oleskelevat diplomaattien puoliset
- tehtäviään hoitavat papit ja muut perinteisten ja valtion tunnustamien uskonnollisten yhteisöjen vastuhenkilöt
- luostarissa työskentelevät nunnat ja munkit.

Mitä järjestelmä kattaa?

Työkyvyttömyysetuuksien määrä

Etuuksien määrä riippuu seuraavista seikoista:

- siitä, kuinka pitkään henkilö on kuulunut sosiaalivakuutuksen piiriin työskennellessään työsopimuksen nojalla,
- siitä, kuinka paljon aikaa työkyvyttömyyden ilmenemisen ja eläkkeelle jäämisen välillä on kulunut,
- tuloista, joiden perusteella henkilön eläkevakuutusmaksut on laskettu.

Työkyvyttömyyseläke (*netekto darbingumo pensija*) muodostuu kahdesta osasta: perusosasta ja lisäosasta.

Perusosa

Perusosan määrä perustuu sosiaalivakuutuksesta maksettavaan peruseläkkeeseen. Seuraavia lukuja sovelletaan työkyvyttömiin, joille on kertynyt vaadittu vähimmäisvakuutusajaksi:

- työkyvyn alenema 75–100 %: 150 % sosiaalivakuutuksen peruseläkkeestä;
- työkyvyn alenema 60–70 %: 110 % sosiaalivakuutuksen peruseläkkeestä;
- työkyvyn alenema 45–55 %: 55 % sosiaalivakuutuksen peruseläkkeestä.

Lisäeläke

Lisäeläkettä maksetaan vain henkilöille, jotka ovat kuuluneet tietyn ajan valtion sosiaalivakuutuksen piiriin työskennellessään työsopimuksen nojalla. Eläkettä

haettaessa lasketaan, kuinka paljon hakijalle on kertynyt tällaista vakuutusaikaa ennen työkyvyn menettämistä. Tämä vakuutusaika lisätään siihen määrään vuosia, joka hakijalla on vielä jäljellä ennen eläkeiän saavuttamista. Jos henkilö ei ole kuulunut työkyvyttömyyseläkkeen saamiseksi vaadittua aikaa valtion sosiaalivakuutuksen piiriin, jäljellä olevien vuosien määrää vähennetään vastaavassa suhteessa. Kun tämä vakuutusaika on laskettu, sovelletaan vanhuuseläkkeen (*senatvės pensija*) laskentakaavaa.

Invalidisoituneille henkilöille voidaan heidän erityistarpeidensa mukaisesti myöntää lisäavustus hoitokustannuksiin ja avustajan palveluiden kustannuksiin.

Paluu työelämään

Työkyvyttömiä voidaan kuntouttaa lääketieteellisin, ammatillisin ja sosiaalisin keinoin. Ammatillinen uudelleen koulutus on keino parantaa henkilön työkykyä, hänen ammatillista osaamistaan ja hänen mahdollisuuksiaan osallistua työmarkkinoille. Siinä voidaan hyödyntää opetuksellisia, sosiaalisia ja psykologisia menetelmiä sekä uudelleenorientoitumiseen ja muihin näkökohtiin liittyviä menetelmiä.

Työkyvyttömyysetuuksien saaminen

Invaliditeetin asteen tai työkyvyttömyysasteen määrittää sosiaali- ja työministeriöön kuuluva työkyvyn ja työkyvyttömyyden arvioinnista vastaavaan toimisto (*Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos*). Eläkkeen maksaa valtion sosiaali- ja työministeriön sosiaalivakuutuskassan paikallistoimisto (*Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, SoDra*).

Luku VI: Vanhuuseläkkeet ja -etuudet

Vanhuusetuuksien saamisen edellytykset

Vanhuuseläkevakuutusjärjestelmä on pakollinen palkansaajille ja itsenäisille ammatinharjoittajille, mikäli he ilmoittavat ansiosta työansioina. Se rahoitetaan vakuutusmaksuin, se kattaa työssäkäyvän väestön (palkansaajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat), ja siitä maksetaan eläkkeitä, jotka muodostuvat kiinteämääräisestä perusosasta ja ansiosidonnaisesta lisäosasta.

Korvausten myöntämisedellytykset

Edellytyksenä on vähintään 15 vuoden vakuutusaika. Täyden eläkkeen saaminen edellyttää vähintään 30 vuoden vakuutusaikaa. Huomioon otetaan myös kaudet, joiden aikana henkilölle on maksettu etuuksia sairauden, äitiyden, ammatillisen uudelleenoulutuksen ja työttömyyden perusteella. Lisäksi valtio vakuuttaa tietyt henkilöryhmät.

Miesten tavanomainen eläkeikä on 62 vuotta ja 8 kuukautta, ja naisten 60 vuotta ja 4 kuukautta. Eläkkeellesiirtymisikää noretään vuosittain

Eläkkeen hakemista on mahdollista siirtää enintään viisi vuotta. Eläkettä korotetaan kahdeksan % sen hakemishetkellä lasketusta määrästä kutakin lakisääteisen eläkeiän saavuttamisen jälkeen tehtyä täyttä työvuotta kohden. Tätä prosenttilukua voidaan muuttaa valtion sosiaali- ja työministeriön alaisen sosiaalivakuutuskassan (*Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, SoDra*) päätöksellä.

Mitä järjestelmä kattaa?

Vanhuuseläke muodostuu kahdesta osasta: perusosasta ja lisäosasta. Vanhuuseläkkeen perusosa on 110 % peruseläkeestä, ja sitä maksetaan saman verran kaikille vakuutetuille, jotka ovat kuuluneet valtion sosiaalivakuutuksen piiriin riittävän kauan voidakseen saada vanhuuseläkettä. (Ellei vakuutusaikaa ole kertynyt riittävästi, peruseläkettä pienennetään vastaavassa suhteessa.) Palkansaajille ja lisäeläkejärjestelmään vapaaehtoisesti liittyneille itsenäisille ammatinharjoittajille lasketaan myös vanhuuseläkkeen lisäosa. Täyden vanhuuseläkkeen määrä lasketaan käyttäen erityistä kaavaa ottaen huomioon hakijan vakuutushistoria ja aiemmat tulot. Jos henkilö saa useampaa eläkettä (toinen pilari), sosiaalivakuutuksesta maksettavan vanhuuseläkkeen lisäosaa pienennetään kumulointisasteen ja sosiaalivakuutusjärjestelmän vanhuuseläkevakuutusmaksujen lisäeläketariffien mukaan.

Peruseläkettä voidaan korottaa hallituksen päätöksellä. Lisäeläkettä tarkistetaan kuluvan vuoden vakuutetun tulon mukaan.

Vanhuusetuuksien saaminen

Eläke-etuuksia haetaan valtion sosiaali- ja työministeriön alaisen sosiaalivakuutuskassan paikallistoimistosta (*Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, SoDra*).

VII luku: Perhe-eläke-etuudet

Oikeus perhe-eläke-etuuksiin

Perhe-eläkevakuutusjärjestelmä (Našlių pensija) tarjoaa etuuksia kuolleen työntekijän tai itsenäisen ammatinharjoittajan omaisille.

Eri sääntöjä sovelletaan ennen 1. tammikuuta 2007 ja sen jälkeen maksettaviin eläkkeisiin. Tässä käsitellään pääasiassa niitä eläkkeitä koskevia sääntöjä, joita maksetaan 1. tammikuuta 2007 jälkeen. Lisätietoja tätä vanhemmista eläkkeistä saa ottamalla yhteyttä valtion sosiaali- ja työministeriön alaiseen sosiaalivakuutuskassaan. Perhe-eläke-etuuksiin oikeutettuja ovat:

- leski
- lapset, mukaan luettuina perheeseen sijoitetut lapset sekä ottolapset, paitsi jos nämä saavat jo perhe-eläkettä biologisen vanhempansa kuoleman johdosta.

Edellytykset

Vakuutettu henkilö oli kuolinhetkellään oikeutettu valtion sosiaalivakuutuksesta maksettavaan työkyvyttömyyseläkkeeseen tai vanhuuseläkkeeseen. Lisäksi hän on kuulunut riittävän pitkään valtion eläkevakuutuksen piiriin tai hänelle oli kertynyt riittävä määrä vakuutusvuosia vastaavanlaisen eläkkeen saamiseksi hänen työskennellessään yrityksessä, virastossa tai organisaatiossa Liettuassa taikka Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen toisessa jäsenvaltiossa. (Tämä vaatimus ei koske poliittisia vankeja eikä yhteiskuntaan takaisin sopeutettuja siirtovankeja, joiden vakuutusvuosiin lasketaan mukaan laittomassa vankeudessa tai siirtovankeudessa vietetyt vuodet.)

Leskeltä edellytetään,

- että hän on saavuttanut eläkeiän ottamatta huomioon hänen ikäänsä puolison kuolinhetkellä,
- että hänet on todettu osittain tai täysin työkyvyttömäksi ja että
 - hänet todettiin työkyvyttömäksi ennen puolison kuolemaa tai viiden vuoden sisällä puolison kuolemasta tai
 - hänet todettiin työkyvyttömäksi, kun hän huolehti edesmenneen henkilön lapsista.
- Leski, joka ei saanut edesmenneen puolisonsa kanssa yhteisiä lapsia, on oikeutettu eläkkeeseen vain, jos heidän vakiintuneen käytännön mukaisesti rekisteröity avioliittonsa oli kestänyt puolison kuolinpäivänä vähintään yhden vuoden.

Mikäli leski avioituu uudelleen, hän menettää oikeutensa leskeneläkkeeseen.

Lapsille maksetaan perhe-eläkettä,

- kunnes he täyttävät 18 vuotta tai
- jos he opiskelevat kokopäiväisesti tietyissä oppilaitoksissa, kunnes he valmistuvat tai täyttävät 24 vuotta.
- Ikäraja ei sovelleta, jos lapsi on todettu työkyvyttömäksi ennen 18 vuoden ikää.

Kuolemantapausavustus

Kuolemantapauksen johdosta myönnettävä avustus (*laidojimo pašalpa*) on yleinen, maksuihin perustumaton etuus, jota maksetaan, jos Liettuassa vakituisesti asuva henkilö tai kolmannen maan kansalainen, jolla oli lupa oleskella Liettuassa korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten, kuolee tai jos lapsi syntyy kuolleena (kun lapsi syntyy aikaisintaan 22 raskausviikon jälkeen).

Lisätietoja tästä avustuksesta on myös työtapaturmia ja ammattitauteja koskevassa luvussa.

Mitä järjestelmä kattaa?

Perhe-eläke (*našlaičio pensija*) on kiinteämääräinen etuus, joka vastaa Liettuan tasavallan hyväksymän perhe-eläkkeen perusmäärää (tällä hetkellä 70 litiä eli 20 euroa).

Lapseneläke (*našlaičio pensija*) lasketaan työkyvyttömyyseläkkeen (*netekto darbingumo pensija*) tai vanhuuseläkkeen (*Senatvės pensija*) pohjalta. Mikäli vainaja ei ollut saavuttanut vielä eläkeikää, lapseneläkkeen määrä on 50 % valtion sosiaalivakuutuksen työkyvyttömyyseläkkeestä, jota vainaja olisi saanut, jos hänen työkykynsä olisi alentunut 60–70 %, ja mikäli vainaja oli saavuttanut eläkeiän, lapseneläkkeen määrä on 50 % valtion sosiaalivakuutuksen vanhuuseläkkeestä, johon vainaja oli oikeutettu.

Jos vähintään kaksi lasta (biologista lasta tai adoptiolasta) on oikeutettu eläkkeeseen, eläke jaetaan lasten kesken yhtä suuriin osiin, joiden yhteenlaskettu summa on enintään 100 % vainajan eläkkeen määrästä. Mikäli lapsi menettää molemmat vanhempansa, hänelle myönnetään lapseneläke kummastakin edesmenneestä vanhemmasta.

Orvon sosiaaliturvaeläkettä maksetaan lapsille, jotka eivät ole oikeutettuja suurempaan tai yhtä suureen sosiaaliturvaeläkkeeseen (tai muuhun eläkkeeseen); kunkin lapsen saaman eläkkeen määrä vastaa 50 % peruseläkkeestä. Kun vähintään neljällä vainajan biologisella tai adoptoidulla lapsella on oikeus orvon sosiaaliturvaeläkkeeseen, lasten yhteensä saaman eläkkeen määrä vastaa 150:ttä % peruseläkkeestä; eläke jaetaan tällöin lasten kesken yhtä suuriin osiin.

Kuolemantapausavustus

Kuolemantapauksen johdosta myönnettävä avustus (*Laidojimo pašalpa*) on määrältään kahdeksan kertaa hallituksen asettaman perussosiaalivastuksen (*Bazinė socialinė išmoka*) suuruinen. Perussosiaalivastus on 130 Liettuan litiä (38 euroa) ja kuolemantapauksen johdosta myönnettävän avustuksen määrä 1 040 litiä (301 euroa).

Perhe-eläke-etuuksien saaminen

Eläke-etuuksia haetaan valtion sosiaali- ja työministeriön alaisen sosiaalivakuutuskassan paikallistoimistosta (*Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, SoDra*).

VIII luku: Työtapaturma- ja ammattitautietuudet

Työtapaturma- ja ammattitautietuuksien saamisen edellytykset

Tämä sosiaalivakuutusjärjestelmä rahoitetaan lähinnä työnantajien suorittamin vakuutusmaksuin. Järjestelmästä maksetaan ansiosidonnaisia etuuksia kaikille palkansaajille. Edunsaajia ovat palkansaajat ja heihin rinnastettavat henkilöt. Perusjärjestelmään ei ole mahdollista liittyä ottamalla vapaaehtoinen vakuutus. Itsenäinen ammatinharjoittaja voi ottaa vapaaehtoisen työtapaturmavakuutuksen yksityisestä vakuutusyhtiöstä.

Korvauksia maksetaan

- työtapaturmat: Työtapaturma on tapaturma, joka sattuu työympäristössä ja aiheuttaa palkansaajan osittaisen tai täyden työkyvyttömyyden tai hänen kuolemansa. Vakuutusaikaa koskevia vähimmäisvaatimuksia ei ole.
- Kodin ja työpaikan välisillä työmatkoilla tapahtuvat tapaturmat
- Ammattitaudit: Ammattitautiluettelo vahvistettiin 30. marraskuuta 1994 annetulla hallituksen asetuksella. Vakuutusaikaa koskevia vähimmäisvaatimuksia ei ole.

Järjestelmän tarjoamat etuudet

- raha- ja luontoisetuudet tilapäisen työkyvyttömyyden yhteydessä
- etuudet pysyvän työkyvyttömyyden yhteydessä
- kuolemantapauksissa myönnettävät etuudet.

Edunsaajat kuolemantapauksissa

Leski voi hakea vakuutuksesta maksettavaa etuutta, jos hänen edesmennyt puolisonsa oli hänen elättäjänsä kuolinhetkellään ja

- jos hakija ei työskentele eikä hänellä ole hoidettavanaan vainajan alle kahdeksanvuotiaita lapsia (adoptiolapset mukaan luettuina), lapsenlapsia tai sisaruksia,
- jos hakija on saavuttanut eläkeiän tai
- jos hän on vammainen (tällöin hän on oikeutettu etuuteen vain vamman keston ajaksi).

Kullekin edunsaajalle maksettavan etuuden määrä lasketaan jakamalla korvaus, jota vainajalle olisi maksettu työkyvyttömyyden menettämisestä, luvulla $n+1$ (n = edunsaajien määrä). Jos siis edunsaajia on neljä, he saavat kukin viidesosan vainajan työkyvyttömyyseläkkeestä. Tämän summan lisäksi voi saada muita etuuksia.

Vainajan lapsille voidaan maksaa etuus, jos vainaja elätti heitä kuolinhetkellään ja jos lapset

- ovat alle 18-vuotiaita tai
- ovat alle 24-vuotiaita ja opiskelevat kokopäiväisesti.

Lapset voivat saada korvausta vain toisesta vanhemmastaan. Heillä on oikeus valita, kummasta vanhemmasta heille maksetaan korvausta.

Työkyvyttömät ovat oikeutettuja eläkkeeseen vain työkyvyttömyytensä keston ajan.

Vanhemmat ja muut perheenjäsenet (erityisesti vanhemmat, adoptiovanhemmat ja sisarukset) voivat hakea korvausta, jos edesmennyt henkilö elätti heitä kuolinhetkellään ja

- jos hakija ei työskentele eikä hänellä ole hoidettavanaan vainajan alle kahdeksanvuotiaita lapsia (adoptiolapset mukaan luettuina), lapsenlapsia tai sisaruksia,
- jos hakija on saavuttanut eläkeiän tai
- jos hakija on vammaisen (tällöin hänellä on oikeus etuuteen vain vamman keston ajan).

Mitä järjestelmä kattaa?

Etuudet tilapäisen työkyvyttömyyden yhteydessä

Luontoisetuudet

Luontoisetuuksia ovat seuraavat:

- vakuutettu voi valita vapaasti lääkärin ja sairaalan
- toimivaltainen laitos korvaa vakuutetulle kaikki kustannukset.

Luontoisetuuksien kesto ei rajoiteta.

Rahaetuudet

Tilapäisen työkyvyttömyyden yhteydessä rahaetuuksien maksamiseen ei sovelleta karenssiaikaa. Etuuksia maksetaan siihen saakka, kunnes henkilö tervehtyy eli työkyvyttömyys päättyy. Etuuksien määrä on 100 % vakuutetun keskimääräisestä korvaavasta kuukausipalkasta eli tilapäistä työkyvyttömyyttä edeltävältä kolmen kuukauden keskimääräisestä palkasta.

Työkyvyttömyyden menettämisestä maksetaan kertaluonteinen korvaus, jonka määrä on

- 10 % korvaavasta kuukausipalkasta 24 viimeisen kuukauden ajalta, jos työkyky on alentunut alle 20 %. Pysyvästä työkyvyttömyydestä maksetaan kolminkertainen summa.
- 20 % korvaavasta kuukausipalkasta 24 viimeisen kuukauden ajalta, jos työkyky on alentunut 20–30 %. Pysyvästä työkyvyttömyydestä maksetaan kolminkertainen summa.

Etuudet pysyvän työkyvyttömyyden yhteydessä

Korvauksen saaminen edellyttää vähintään 30 prosentin työkyvyttömyysastetta. Työkyvyttömyysasteen määrittää työkyvyn ja työkyvyttömyyden arvioinnista vastaava toimisto (*Neágalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba*). Työkyvyttömyysastetta voidaan tarkistaa milloin tahansa, mutta laissa ei aseteta tarkistuksille määräaikaa. Korvausta työkyvyttömyyden menettämisestä maksetaan kuukausittain. Korvauksen määrä lasketaan erityisen kaavan avulla.

Kuolemantapauksissa myönnettävät etuudet

Kaikille edunsaajille maksettava enimmäismäärä riippuu edunsaajien määrästä. Kaikki edunsaajat saavat yhtä suuren summan. Kullekin edunsaajalle myönnetyn etuuden

määrä lasketaan jakamalla korvaus, jota vainajalle olisi maksettu työkyvyttömyyden menettämisestä, luvulla $n+1$ (n = edunsaajien määrä). (Jos edunsaajia on esimerkiksi neljä, heistä jokainen saa yhden viidesosan eläkkeestä.)

Kertaluonteinen summa on 100 kertaa kuluvan vuoden valtion toimesta vakuutettu ansio, joka on voimassa tämän etuuden maksukuukautena.

Se jaetaan yhtä suuriin osiin vainajan seuraavien perheenjäsenten kesken:

- aviopuoliso
- alle 18-vuotiaat lapset (alle 24-vuotiaat kokopäiväisesti opiskelevat lapset)
- vainajan lapset, jotka ovat syntyneet hänen kuolemansa jälkeen
- vanhemmat, jos he eivät työskentele ja jos edesmennyt henkilö on elättänyt heitä kuolinhetkellään.

Työtapaturma- ja ammattitautietuuksien saaminen

Valtion sosiaali- ja työministeriön sosiaalivakuutuskassa (*Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, SoDra*) ja sen paikallistoimistot vastaavat vakuutusjärjestelmistä, kuten työtapaturmat ja ammattitaudit kattavista vakuutusjärjestelmistä. Hakemukset toimitetaan valtion sosiaalivakuutuskassan paikallistoimistoille.

IX luku: Perhe-etuudet

Perhe-etuuksien saamisen edellytykset

Kaikille Liettuassa vakituisesti asuville henkilöille, Liettuassa asuville ulkomaan kansalaisille, jotka ovat sellaisen lapsen huoltajia, joka on Liettuan kansalainen, sekä kolmansien maiden kansalaisille, joilla on lupa oleskella Liettuassa korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten, maksetaan kiinteämääräistä etuutta yleisestä verovaroin rahoitetusta järjestelmästä. Edellytyksenä on, että ainakin toinen lapsen vanhemmista kuuluu johonkin edellä mainituista ryhmistä. Lapsen tulee asua vakituisesti tämän vanhemman kanssa, tai lapsella tulee olla tilapäinen oleskelulupa Liettuassa. Lapsen tulee asua jossakin Euroopan unionin valtiossa tai Islannissa, Liechtensteinissa, Norjassa tai Sveitsissä.

Lasten, jotka eivät ole Liettuan kansalaisia, tulee asua Liettuassa ja heillä on oltava joko huoltaja (tai sijaisperhe) Liettuassa tai toimivaltaisen liettualaisen laitoksen on varmistuttava heidän huoltajuudestaan (tai sijaisperheestään).

Mitä järjestelmä kattaa?

Etuuden määrä on sidoksissa perussosiaaliavustukseen (*bazinė socialinė išmoka*), joka tunnettiin aiemmin vähimmäistoimeentulon nimellä. Hallitus päättää perussosiaaliavustuksen määrästä, joka on tällä hetkellä 130 litiä (38 euroa) kuukaudessa.

Lapsilisä

Kustakin lapsesta maksettavan lapsilisän määrä on

- 75 % perussosiaaliavustuksesta, kun lapsi asuu perheessä tai huoltajana toimivassa sijaisperheessä ja on enintään 2-vuotias, mikäli kperheen kuukausiansiot ovat alle 1,5 kertaa valtion tulotuki (525 litiä, 152 euroa),
- 40 % perussosiaaliavustuksesta, kun lapsi asuu perheessä tai huoltajana toimivassa sijaisperheessä ja on 2–7-vuotias (2–18-vuotias, mikäli perheessä tai sijaisperheessä asuu vähintään 3 lasta tai sijaislasta), mikäli perheen kuukausittaiset ansiot perheenjäsentä kohden ovat alle 150 % valtion tulotuesta (525 litiä, 152 litiä).

Lapsesta maksettava avustus

Lapsesta tai adoptiolapsesta maksettava avustus (*Vienkartinė išmoka vaikui*) maksetaan toiselle vanhemmalle (tai holhoojalle) tai lapsen kasvattavalle yksinhuoltajalle (tai holhoojalle). Kustakin lapsesta maksettava avustus on 11 kertaa perussosiaaliavustuksen (*Bazinė socialinė išmoka*) määrä.

Yksinhuoltaja-avustus

Esikoululaisista maksettavaa etuutta voidaan vähentää 50 %.

Varusmiesten lapsilisä

Varusmiesten lapsilisää (*išmoka privalomosis tarnybos kario vaikui*) maksetaan pakollisen asepalveluksen varusmiehen kustakin lapsesta. Varusmiesten lapsilisän määrä on 150 % perussosiaaliavustuksesta.

Holhousavustus

Holhousavustusta (*globos (rūpybos) išmoka*) maksetaan lapsen holhoojalle (henkilölle, perheelle, sijaisperhekodille tai hallituksesta riippumattomalle, valtiolliselle tai kunnalliselle lastenhoitolaitokselle), jonka huostaan lapsi on oikeudellisten menettelyjen seurauksena annettu.

Jos lapsi on sijoitettu perheen huostaan, kuukausittainen holhousavustus [*Globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas*] on neljä kertaa perussosiaaliavustuksen verran sijaisperheen toimintoja varten.

Kustakin lapsesta, joka on sijoitettu perhekodin huostaan, kuukausittainen hoitoavustus on kahdeksan kertaa perussosiaaliavustuksen verran kustakin orvosta tai sijoitetusta lapsesta 18 vuoden ikään asti.

Jos lapsi on oikeutettu lapseneläkkeeseen ja/tai elatusapuun, etuuden määrä on 4 kertaa perussosiaaliavustuksen sekä lapseneläkkeen ja/tai elatusavun välinen erotus. Jos lapsen holhouksen päättyessä lapsi opiskelee kokopäiväisesti toisen asteen koulutusta tai hänen molemmat vanhempansa ovat kuolleet, lapselle maksetaan etuutta koko opiskeluajan, enintään kuitenkin 24 vuoden ikään asti. Tätä etuutta ei makseta henkilöille, jotka ilmoittautuvat yli kaksi kertaa samantasoiseen oppilaitokseen.

Tuki asunnon hankkimiseen (Vienkartinė išmoka įsikurti)

Holhouksessa olevat henkilöt saavat se päättyessä 75 kertaa perussosiaaliavustuksen verran sopeutumistukea.

Lisätietoja raskausavustuksesta, äitiysetuudesta, isyysetuudesta sekä äitiys-/isyysetuudesta on äitiys- ja isyysetuuksia koskevassa luvussa.

Perhe-etuuksien saaminen

Kunnalliset sosiaalitoimistot vastaavat useimmista perhe-etuuksista. Hakemukset toimitetaan suoraan niille.

X luku: Työttömyys

Työttömyysetuuksien saamisen edellytykset

Työttömyysvakuutus (*nedarbo draudimo išmoka*) on palkansaajille pakollinen sosiaalivakuutusjärjestelmä. Siitä maksettavat etuudet ovat ansiosidonnaisia.

Edunsaajat:

- kaikki palkansaajat, myös vaaleilla valituissa elimissä toimivat henkilöt, virkamiehet, kansalliset poliitikot, sotilashenkilöt, kansallisen tiedustelupalvelun työntekijät ja maan turvallisuudesta vastaavan ministeriön työntekijät,
- sotilashenkilöt, jos he ovat suorittaneet ensimmäisen pakollisen varusmiespalveluksensa tai muun kansalliseen puolustukseen liittyvän palveluksen tai jos heidät on vapautettu tästä palveluksesta heidän suoritettuaan vähintään puolet sen kestosta,
- työttömät, jotka ovat vanhempainvapaalla ja huolehtivat 1–3-vuotiaista lapsista

Korvausten myöntämisen edellytykset

Jotta vakuutettu voi saada työttömyyskorvauksia, häneltä edellytetään, että hän

- on työtön
- on työikäinen
- ei opiskele päivittäin missään oppilaitoksessa
- on kuulunut vakuutuksen piiriin riittävän pitkään (vähimmäisvakuutus aika)
- on ilmoittautunut työnvälitykseen
- etsii aktiivisesti työtä ja on valmis ottamaan vastaan hänelle tarjottua työtä tai osallistumaan aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin
- ei saa sairauden, äitiyden tai isyyden perusteella maksettavia etuuksia eikä sosiaalivakuutuksesta maksettavaa eläkettä.

Vähimmäisvakuutus aika: Vakuutetun on täytynyt kuulua vakuutuksen piiriin 18 kuukautta työnvälitykseen edeltäneiden kolmen vuoden aikana. Tästä säännöstä poiketaan tiettyjen työttömien kohdalla, jotka ovat maksaneet vakuutusmaksuja mutta joille ei ole kertynyt tarvittavaa vakuutus aikaa (jos työnantaja on esimerkiksi irtisanonut työntekijän tästä itsestään riippumattomasta syystä jne.). Säännöstä voidaan poiketa myös sellaisten työttömien tapauksessa, jotka eivät ole maksaneet vakuutusmaksuja.

Karenssiaika on seitsemän kalenteripäivää tai se aika, jona aiemmalle työntekijälle on maksettu irtisanomisajan palkka. Jos työttömyys ei johdu työntekijästä itsestään, ja muussa tapauksessa kolme kuukautta.

Työttömyyskorvausta ei makseta, jos henkilö

- on kieltäytynyt hänelle tarjotusta työstä, joka vastaa hänen ammatillista osaamistaan ja sopii hänen terveydentilaansa, edellyttäen, että työpaikka sijaitsee kohtuullisen matkan päässä hänen kotoaan,
- on kieltäytynyt osallistumasta ilman pätevää syytä henkilökohtaisen toimintasuunnitelmansa mukaisesti aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin,

- ei ole ottanut yhteyttä työnvälitykseen asetetussa määräajassa ilman pätevää syytä eikä ole näin ollen ottanut vastaan hänelle tarjottua työtä tai osallistunut aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin,
- on kieltäytynyt osallistumasta terveystarkastuksiin, joiden tarkoituksena on määrittää hänen työkykynsä.

Rangaistustoimiin ei ryhdytä, jos työtön voi vedota laissa määriteltyyn syyhyn (esimerkiksi luonnonkatastrofiin, onnettomuuteen, vanhemman, lapsen tai puolison kuolemaan jne.).

Mitä järjestelmä kattaa?

Työttömyyskorvaukset muodostuvat kiinteämääräisestä osasta ja lisäosasta. Kiinteämääräinen osa vastaa valtion korvaavaa tuloa (*Valstybės remiamos pajamos*), jonka määrä on 350 litiä (101 euroa). Lisäosa riippuu työttömän aiemmista vakuutetuista tuloista. Työttömyyskorvauksen enimmäismäärä on 650 litiä (188 euroa) (31. joulukuuta 2012 asti).

Korvausta maksetaan täysimääräisenä kolme ensimmäistä työttömyyskuukautta. Tämän jälkeen lisäosa pienenee 50 %, ja tätä madallettua korvausta maksetaan niin kauan, kunnes oikeus korvaukseen päättyy.

Työtön voi saada työttömyyskorvauksen lisäksi koulutusavustusta, jota maksetaan työttömän osallistuessa koulutukseen.

Työttömyyskorvauksen määrä ei voi alittaa valtion korvaavan tulon määrää eikä ylittää 70 % hallituksen vahvistamasta kuluvan vuoden vakuutetusta tulosta (*einamųjų metų draudžiamosios pajamos*).

Se, kuinka pitkään työttömyyskorvausta maksetaan (*nedarbo draudimo išmoka*), riippuu työvuosien määrästä:

- alle 25 työvuotta: 6 kuukautta;
- 25–30 työvuotta: 7 kuukautta;
- 30–30 työvuotta: 8 kuukautta;
- yli 35 työvuotta: 9 kuukautta.

Työttömyyskorvauksen maksaminen päättyy, jos työtön saa palkkatyötä tai siirtyy itsenäiseksi ammatinharjoittajaksi.

Iäkkäille työttömille myönnettävät etuudet

Työttömyyskorvausta maksetaan kaksi kuukautta pidempään työttömälle, joka saavuttaa eläkeiän viiden vuoden sisällä.

Työtön, joka on ollut vakuutettuna 30 vuoden ajan ja joka voi saada täyden vanhuuseläkkeen viiden vuoden sisällä, voi hakea varhennettua vanhuuseläkettä valtion sosiaalivakuutuksesta maksettavista varhennetuista vanhuuseläkkeistä annetun lain nojalla (*valstybinių socialinio draudimo senatvės pensijų išankstinio mokėjimo įstatymas*).

Työttömyysetuuksien saaminen

Työttömyysetuuksia koskevat hakemukset toimitetaan Liettuan työnvälityksen (*Lietuvos darbo birža*) paikallistoimistoon.

XI luku: Vähimmäistoimeentulo

Vähimmäistoimeentuloetuuksien saamisen edellytykset

Liettuassa on kaksi vähimmäistoimeentulon takaavaa maksuihin perustumatonta järjestelmää: rahamääräinen sosiaaliavustus ja sosiaaliavustuseläke. Lisäksi on joitakin muita vähimmäistoimeentulon takaavia etuuksia.

Rahamääräiset sosiaaliavustukset ovat ansiosidonnaisia. Ennen niiden myöntämistä arvioidaan hakijan saamat tulot ja tämän omaisuuden arvo. Sosiaaliavustuseläkkeet ovat sidoksissa vain eläke-edellytysten täyttymiseen.

Rahamääräinen sosiaaliavustus

Rahamääräistä sosiaaliavustusta (*Piniginė socialinė parama*) myönnetään perheille ja yksin asuville henkilöille, jotka eivät pysty hankkimaan riittävää toimeentuloa. Rahamääräisen sosiaaliavustuksen hakijoiden on ennen kaikkea hankittava mahdollisimman paljon tuloja itse. Rahamääräinen sosiaaliavustus kattaa sekä sosiaalietuudet (*Socialinė pašalpa*) että korvauksen lämmityksen ja kylmän ja kuuman veden sekä juomaveden kustannuksista (*Būsto šildymo išlaidų karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijos*).

Näitä etuuksia voidaan maksaa, mikäli yksin asuva henkilö tai vähintään toinen puolisoista/avopuolisoista työskentelee tai mikäli he eivät työskentele, koska he

- ovat täysipäiväisiä opiskelijoita (kunnes he täyttävät 24 vuotta),
- ovat eläkkeensaajia tai eläkeiän saavuttaneita henkilöitä tai vammaisia,
- hoitavat sairasta tai vammaista perheenjäsentä,
- ovat ilmoittautuneet työnhakijaksi Liettuan työnvälityksen (*Lietuvos darbo birža*) tai muun jäsenvaltion paikallistomistoon ja saavat työttömyyskorvausta (*Nedarbo darudimo išmoka*) tai ovat pitkäaikaistyöttömiä (työttömyys on jatkunut yli 6 kuukautta),
- hoitavat alle 3-vuotiasta lasta tai alle 8-vuotiasta lasta, mikäli lapsi ei lääkärin määräyksestä käy koulua tai jos hänellä ei ole mahdollisuutta käydä esikoulua tai koulua.

Sosiaaliavustuseläke

Sosiaaliavustuseläkkeen (*Šalpos pensija*) tarkoituksena on taata vähimmäistoimeentulo sellaisille Liettuan asukkaille, joihin kohdistuu erityisiä sosiaalisia riskejä. Tällaisia ryhmiä ovat vammaiset henkilöt, eläkeiän saavuttaneet henkilöt, vammaiset tai eläkkeelle jääneet äidit, joilla on useita lapsia sekä vammaiset tai eläkkeelle jääneet henkilöt, jotka hoitavat vammaisia omaisia. Sosiaaliavustuseläkettä maksetaan nämä edellytykset täyttävälle henkilölle, mikäli he eivät ole oikeutettuja valtion sosiaali- ja työministeriön alaisen sosiaalivakuutuskassan (*Valstybinis socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, SoDra*) talousarviosta maksettaviin etuuksiin tai mikäli talousarviosta maksettavat etuudet ovat hyvin pieniä.

Muut etuudet

Sosiaalieläkkeitä ei ole myönnetty vuoden 1995 jälkeen, mutta niitä maksetaan yhä henkilöille, jotka saivat niihin oikeuden ennen 1. tammikuuta 1995. Vuonna 2004 ne sidottiin indeksiin ja niitä korotettiin sosiaalivakuutuksen uuden peruseläkkeen hyväksymisen jälkeen. Ennen vuonna 2004 tehtyä tarkistusta näitä eläkkeitä maksettiin samansuuruisina kuin joulukuussa 1994.

Liikuntarajoitteisten vammaisten kuljetuskorvaus
Liikuntarajoitteisilla vammaisilla on oikeus saada

- liikkumiskustannuksista kuukausittainen korvaus, jonka määrä on 25 % perussosiaaliavustuksesta,
- kerran 6 vuodessa erityisajoneuvon hankintaa ja teknistä mukauttamista varten avustus, jonka määrä on enintään 32 kertaa perussosiaaliavustuksen määrä.

Mitä järjestelmä kattaa?

Rahamääräinen sosiaaliavustus

Sosiaalietuus

Kuukausittaisen henkeä kohti maksettavan etuuden määrä on 100 % perheen tai yksin asuvan henkilön todellisten tulojen ja 350 litin (101 euron) suuruisen valtion korvaavan tulon (*Valstybės remiamos pajamos*) erotuksesta ensimmäiselle perheenjäsenelle, mukaan lukien tapaukset, joissa sosiaalietuus myönnetään vain lapselle (lapsille), 80 % toiselle perheenjäsenelle sekä 70 % kolmannelle ja sitä seuraaville perheenjäsenille.

Sosiaalietuutta myönnetään kolmen kuukauden ajaksi alkaen sen kuukauden ensimmäisestä päivästä, jona hakemus on jätetty, jos yksin asuva hakija tai perhe on ollut hakemuksen jättöhetkellä oikeutettu etuuteen.

Sosiaalietuutta voidaan myöntää uudelleen niin monta kertaa kuin on tarpeen, kunnes olosuhteet muuttuvat.

Korvaus lämmityksen, kuuman veden ja juomaveden kustannuksista

Perheen ei pidä joutua maksamaan henkeä kohti enempää kuin 20 % valtion korvaavan tulon (350 litia, 101 euroa) ylittävistä tuloistaan asuessaan normaalikokoisessa asunnossa, 50 % perheen tuloista kuumasta vedestä ja 2 % juomavedestä.

Korvaus myönnetään kolmen kuukauden ajaksi siitä päivästä alkaen, jolloin oikeus etuuteen on alkanut.

Perheillä ja yksin asuvilla henkilöillä, jotka omistavat asunnon kerros- tai rivitalossa ja jotka ovat oikeutettuja korvaukseen lämmityskustannuksista, on oikeus korvauksiin kustannuksista, jotka aiheutuvat rakennuksen remontointihankkeeseen (modernisointiin) yhdessä muiden omistajien kanssa otetusta lainasta.

Sosiaaliavustuseläke

Sosiaaliavustuseläkkeen määrä riippuu sosiaalivakuutuksesta maksettavan peruseläkkeen määrästä, jonka hallitus asettaa, ja kertoimesta, joka on

edunsaajaryhmästä riippuen 0,75–2 (270,00–720,00 litia, 78–209 euroa). Avustuksen määrää laskettaessa huomioidaan seuraavat tekijät: äidin synnyttämien ja kasvattamien lasten lukumäärä (5 tai alle 5), alle 15-vuotiaan vammaisen henkilön hoitoon käytetty aika, vammaisen henkilön ikä vamman toteamishetkellä sekä vamman aste.

Sosiaaliavustuseläke myönnetään siitä päivästä lähtien, jolloin oikeus etuuteen alkoi. Sitä voidaan kuitenkin maksaa takautuvasti enintään 12 kuukauden ajalta ennen sosiaaliavustusanomuksen toimittamista kunnan viranomaisille. Etuutta maksetaan niin kauan kuin henkilö on työkyvytön tai osittain työkyvytön, ja eläkeikän saavuttamisen jälkeen kuolemaan saakka.

Vähimmäistoimeentuloetuuksien saaminen

Rahamääräisiä sosiaaliavustuksia ja sosiaaliavustuseläkkeitä koskevat hakemukset toimitetaan asuinkunnalle, joka myös maksaa nämä etuudet.

Rahamääräinen sosiaaliavustus

Hakijan on täytettävä rahamääräistä sosiaaliavustusta koskeva hakemuskaavake ja liitettävä siihen tarvittavat asiakirjat perheen tuloista ja omaisuudesta.

Sosiaalietuuden (*Socialinė pašalpa*) myöntämistä ja/tai korvauksen laskemista ja myöntämistä koskeva päätös on tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa hakemuksen ja tarvittavien liitteiden vastaanottamisesta kunnan hallinnon määräämien menettelyjen mukaisesti.

Sosiaaliavustuseläke

Hakijan jättämä hakemus ja siihen liitetyt asiakirjat tutkitaan. Sosiaalisen tilanteen arviointia ei tehdä. Päätös sosiaaliavustuseläkkeen myöntämisestä on tehtävä viimeistään 10 työpäivän kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

XII luku: Pitkäaikaishoito

Pitkäaikaishoidon saamisen edellytykset

Pitkäaikaishoito on lainsäädännössä määritelty sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kokonaisuudeksi, jonka tarkoituksena on täyttää muiden avusta riippuvaisen henkilön tarpeet. Pitkäaikaishoitoon kuuluu myös oireita lievittävä hoito.

Sosiaalipalveluja tarjotaan riippumatta potilaan iästä; sen sijaan otetaan huomioon toimintakyvyn aste ja palvelujen tarve. Sosiaalipalvelujen suurin käyttäjäryhmä ovat ikääntyneet henkilöt sekä vammaiset lapset ja aikuiset. Sosiaalipalvelujen tarpeen määrittämisessä noudatetaan tiettyjä periaatteita, jotka ovat yhteistyö, osallistuminen, monimutkaisuus, saatavuus, sosiaalinen oikeudenmukaisuus, merkityksellisyys, tehokkuus ja kattavuus. Palvelujen tarve määritetään yksilökohtaisesti ottaen huomioon henkilön toimintakyky ja se, missä määrin henkilön kiinnostusta ja tarpeita vastaavat sosiaalipalvelut voivat lisätä toimintakykyä tai kompensoida sen heikentymistä.

Pitkäaikaista sairaanhoitoa ja sairaanhoitajan palveluja sekä henkilökohtaista terveydenhoitoa tarjotaan potilaan iästä riippumatta; sen sijaan otetaan huomioon potilaan terveydentila, sairauden eteneminen ja mahdolliset komplikaatiot.

Vammaisille henkilöille voidaan tarjota heidän erityistarpeidensa mukaista jatkuvaa apua (avustajaa) tai jatkuvia sairaanhoitopalveluja. Vammaisten erityistarpeet määritellään terveydentilaa koskevan sertifioidun luettelon avulla. Tässä yhteydessä myönnetään kahdenlaisia rahaetuuksia:

- erityiskorvausta hoitokustannuksista maksetaan vaikeasti vammaisille lapsille, vammaisille henkilöille, joiden työkyvyttömyysaste on 75–100 %, ja eläkeiän saavuttaneille henkilöille, mikäli jatkuvan hoidon tarve on todettu.
- erityiskorvausta avustajakustannuksista maksetaan vaikeasti tai keskivaikeasti vammaisille lapsille huolimatta siitä, onko jatkuvan hoidon tarvetta todettu, sekä vammaisille henkilöille, joiden työkyvyttömyysaste on vähintään 60 %, ja eläkeiän saavuttaneille henkilöille, mikäli jatkuvan hoidon tarve on todettu.

Rahaetuedet eivät ole ansiosidonnaisia, mikäli henkilö on pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Erityiskorvauksen myöntäminen riippuu kuitenkin henkilön kyvystä maksaa pitkäaikaisesta sosiaaliavusta. Mikäli henkilö käyttää vähintään kolmasosan pitkäaikaisen sosiaaliavun maksusta, tietty osa etuudesta maksetaan laitokselle.

Mitä järjestelmä kattaa?

Luontoisetuedet

Jos henkilö tarvitsee kotihoitoa, paikallisen sosiaalitoimiston sosiaalityöntekijät käyvät hänen luonaan säännöllisesti; sosiaalityöntekijät määrittävät sosiaaliavun tarpeen. Ensisijaiset terveydenhoitolaitokset ovat vastuussa kotisairaanhoidon järjestämisestä ja tarjoamisesta.

Ikääntyneet ja vammaiset voivat saada hoitoa päivähoitolaitoksissa. Hoitoa voi saada vähintään 3 tuntia päivässä ja enintään 5 päivää viikossa. He voivat saada myös väliaikaista lyhytaikaista laitoshoidoa henkilökohtaisesta tilanteestaan riippuen.

Laitoshoidon tarjotaan lapsille, joilla ei ole heistä huolehtivia vanhempia, vammaisille lapsille ja aikuisille sekä ikääntyneille.

Rahaetuudet

Erityiskorvaus hoitokustannuksista

Hoitokustannuksista maksettavan erityiskorvauksen määrä on 250 % sosiaalivakuutuksesta maksettavan peruseläkkeen määrästä, joka on tällä hetkellä 900 litiä (261 euroa). Kaudella 2010–2011 korvauksen määrä on kuitenkin poikkeuksellisesti 85 % peruseläkkeestä.

Erityiskorvaus avustajakustannuksista

Avustajakustannuksista maksettava erityiskorvaus on joko 50 % (180 litiä, 52 euroa) tai 100 % (360 litiä, 104 euroa) sosiaalivakuutuksesta maksettavan peruseläkkeen määrästä edunsaajan luokasta riippuen. Kaudella 2010–2011 korvauksen määrä on kuitenkin poikkeuksellisesti 85 % peruseläkkeestä.

Pitkäaikaishoidon saaminen

Pitkäaikaishoitoa koskevat hakemukset toimitetaan kunnan sosiaalitoimistoon.

Sosiaaliavun tarpeen, pitkäaikaishoito mukaan lukien, määrittävät yleensä sosiaalityöntekijät. Päätöksen voi tehdä myös asiantuntijaryhmä, johon kuuluu sosiaalityöntekijä, avustaja, kunnan palveluksessa oleva hoitaja sekä mielenterveyshoitaja.

Pitkäaikaisen lääketieteellisen hoidon tarpeen määrittää lääkäri tai lääketieteellinen lautakunta.

Liite: Sosiaaliturvalaitosten yhteystiedot ja hyödyllisiä Internet-osoitteita

Yksityiskohtaisempia tietoja etuuksien myöntämisen edellytyksistä ja yksilöllisistä sosiaaliturvaetuuksista Liettuassa saa sosiaaliturvajärjestelmää hallinnoivilta julkisilta laitoksilta.

Jos haluat tietoa sosiaaliturvakysymyksistä, jotka koskevat useampaa kuin yhtä unionin jäsenvaltiota, voit etsiä sopivaa laitosta Euroopan komission ylläpitämästä laitoshakemistosta sivustolta <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa olevaan sosiaalivakuutukseen perustuvia etuuksia koskevat tiedustelut osoitetaan seuraaville laitoksille:

Sosiaali- ja työministeriö
Socialinės Apsaugos Ir Darbo Ministerija
A. Vivulskio st. 11
03610 Vilnius
<http://www.socmin.lt>

Sosiaali- ja työministeriön alainen valtion sosiaalivakuutuskassa
Valstybinio Socialinio Draudimo Fondo Valdyba prie Socialinės Apsaugos Ir Darbo
Ministerijos
Konstitucijos av. 12
09308 Vilnius
<http://www.socmin.lt>

Sosiaali- ja työministeriön alainen Liettuan työvoimavirasto
Lietuvos Darbo Birža prie Socialinės Apsaugos Ir Darbo Ministerijos
Geležinio Vilko st. 3a
03131 Vilnius
<http://www.ldb.lt>

Terveysministeriö
Sveikatos Apsaugos Ministerija
Vilniaus st. 33
01119 Vilnius
<http://www.sam.lt>

Terveysministeriön alainen kansallinen sairausvakuutuskassa
VALSTYBINĖ LIGONIŲ KASA PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS
Europos square 1
LT-03505 VILNIUS
<http://www.vlk.lt>